

AD 27/24

LIMITE

CONF-ME 13

PRISTOPNI DOKUMENT

Zadeva: SKUPNO STALIŠČE EVROPSKE UNIJE
– Poglavje 10: Informacijska družba in mediji

SKUPNO STALIŠČE EVROPSKE UNIJE

Pogajalsko poglavje 10: Informacijska družba in mediji

To stališče Evropske unije temelji na splošnem stališču za pristopno konferenco s Črno goro (AD 23/12 CONF-ME 2) in zanj veljajo pogajalska načela, ki so bila potrjena na tej pristopni konferenci, in sicer:

- kakršno koli mnenje, ki ga o nekem poglavju pogajanj izrazi ena ali druga stran, v ničemer ne vpliva na stališče, ki ga lahko strani zavzameta o drugih poglavjih;
- dogovori, tudi delni, doseženi med pogajanjmi o poglavjih, ki jih je treba preučiti zaporedno, se ne smejo obravnavati kot dokončni, dokler ni dosežen celovit dogovor;

za to stališče veljajo tudi zahteve iz točk 24, 28, 41 in 44 pogajalskega okvira.

EU spodbuja Črno goro, naj nadaljuje proces usklajevanja z njenim pravnim redom, pri čemer opozarja, da lahko še pred pristopom začne veljati dodaten pravni red Unije, obenem naj zagotovi učinkovito izvajanje in uveljavljanje tega pravnega reda ter pred pristopom oblikuje politike in instrumente, ki bodo čim bližje politikam in instrumentom EU.

EU ugotavlja, da Črna gora v stališču AD 11/13 (CONF-ME 9) in njegovem dodatku AD 11/13 ADD 1 (CONF-ME 9) sprejema pravni red Unije iz poglavja 10, kakršen je bil v veljavi 12. decembra 2024, ter da izjavlja, da bo do datuma pristopa k Evropski uniji pripravljena za njegovo izvajanje.

Splošna strategija

EU je seznanjena z dobro pripravljenostjo Črne gore na področju informacijske družbe in medijev.

Zadevni strateški dokumenti, kot je akcijski načrt Črne gore za obdobje 2024–2025 za strategijo za digitalno preobrazbo za obdobje 2022–2026, so usklajeni s cilji **programa politike Digitalno desetletje**. EU pozdravlja zavezo Črne gore, da bo še izboljšala digitalno infrastrukturo, povečala digitalno pismenost in spodbujala digitalne storitve.

EU ugotavlja, da se je Črna gora v **program Digitalna Evropa** vključila, potem ko je junija 2023 na srečanju drugega regulativnega dialoga za Zahodni Balkan podpisala sporazum med njo in Evropsko komisijo o pridružitvi temu programu. Pridružitveni sporazum je začel veljati z retroaktivnim učinkom od 1. januarja 2023. Od takrat je Črna gora uspešno sodelovala na razpisih za zbiranje predlogov v okviru programa Digitalna Evropa.

Elektronske komunikacije

EU ugotavlja, da je bil 10. oktobra 2024 sprejet novi **zakon o elektronskih komunikacijah** zaradi uskladitve s pravnim redom Unije, konkretno z Direktivo (EU) 2018/1972 o Evropskem zakoniku o elektronskih komunikacijah. Črna gora je s tem zakonom nadaljevala zakonodajne spremembe v podporo neodvisnosti svojega nacionalnega regulativnega organa, tj. Agencije za elektronske komunikacije in poštna storitve (EKIP).

EU ugotavlja, da je Črna gora razvila ustrezno **upravno zmogljivost** za izvrševanje pravnega reda Unije na področju elektronskih komunikacij, vendar jo spodbuja, naj za zapolnitev preostalih delovnih mest še naprej zaposluje dodatno osebje. Pozdravlja imenovanje članov sveta EKIP aprila 2024. To je EKIP omogočilo, da nadaljuje svoje delo in običajne funkcije, kar je bil korak v pravo smer pri doseganju dobrih rezultatov v zvezi z njegovo neodvisnostjo v vlogi regulatorja telekomunikacij. EU pozdravlja tudi določbe iz člena 232 novega zakona o elektronskih komunikacijah, ki omogoča nadaljevanje sedanjega mandata članov EKIP do njegovega izteka. To zagotavlja kontinuiteto in stabilnost dela in delovanja EKIP. EU ugotavlja, da trenutno potekajo postopki za imenovanje direktorja EKIP. Pozdravlja zavezanost nadaljnji krepitvi upravnih zmogljivosti EKIP. Seznanjena je z načrti za nadaljnje zaposlovanje v tej agenciji v letu 2025, vključno z možnostjo zaposlovanja specializiranih strokovnjakov.

EU poleg tega pozdravlja dodatne zaščitne ukrepe, ki jih zagotavlja zakon o elektronskih komunikacijah, da se ohrani **neodvisnost regulatorja**. Z zakonom so določeni jasni postopki za imenovanje in razrešitev članov sveta in direktorja. EU pozdravlja dejstvo, da je bila s tem zakonom EKIP podeljena popolna samostojnost pri upravljanju svojega proračuna ter določeni jasni postopki za finančno načrtovanje in poročanje.

EU pozdravlja dejstvo, da se je Črna gora z zakonom o elektronskih komunikacijah, sprejetim leta 2013 ter nadalje spremenjenim v letih 2017, 2019 in 2024, uskladila z Direktivo 2002/20/ES o odobritvi elektronskih komunikacijskih omrežij in storitev (**direktivo o odobritvi**), kot je bilo zahtevano v AD 9/14 CONF-ME 5. Pozdravlja tudi spremembe zakona o elektronskih komunikacijah v letih 2017 in 2024, s katerimi je bila odpravljena zahteva, naj nacionalni regulativni organ vse presežne prihodke prenese v državni proračun, kot je bilo zahtevano v AD 9/14 CONF-ME 5. Ugotavlja, da se v skladu s členom 201 na novo sprejetega zakona, kadar prihodki EKIP presegajo njene odhodke, presežni prihodki dodelijo posebnemu računu EKIP, ta sredstva pa se uporabijo za opravljanje zakonsko predpisanih dejavnosti v naslednjem koledarskem letu. Pozdravlja dejstvo, da je okvir za upravljanje frekvenc v Črni gori usklajen z Direktivo (EU) 2018/1972.

EU glede na navedeno meni, da je Črna gora **izpolnila zahteve glede elektronskih komunikacij, kot so določene v prvem in drugem merilu za zaprtje poglavij** iz Skupnega stališča EU (AD 9/14 CONF-ME 5).

EU pozdravlja stalni napredek Črne gore pri usklajevanju s pravnim redom EU iz poglavja 10 na področju elektronskih komunikacij, in sicer:

EU ugotavlja, da Črna gora od leta 2011 sodeluje kot opazovalka pri dejavnostih **Organa evropskih regulatorjev za elektronske komunikacije** (BEREC) in da je bil 9. junija 2023 z BEREC podpisan nov sporazum. Ugotavlja tudi, da je nacionalni regulativni organ Črne gore EKIP junija 2023 postal član Skupine za politiko radiofrekvenčnega spektra (RSPG) s statusom opazovalca.

EU ugotavlja, da je bil decembra 2021 sprejet zakon o uporabi fizične infrastrukture za postavitev elektronskih komunikacijskih omrežij visokih hitrosti, ki je na splošno usklajen z Direktivo 2014/61/EU o ukrepih za znižanje stroškov za postavitev elektronskih komunikacijskih omrežij visokih hitrosti (**direktivo o znižanju stroškov širokopasovnih povezav**). Črno goro spodbuja, naj s sekundarno zakonodajo še naprej razvija postopke za uporabo fizične infrastrukture.

EU pozdravlja dokončno oblikovanje predloga nacionalnega načrta za razvoj omrežij za širokopasovni dostop do interneta za obdobje 2025–2029 za Črno goro. Ta **nacionalni načrt za širokopasovna omrežja** je usklajen s programom politike Digitalno desetletje ter je usmerjen v univerzalno gigabitno pokritost in pokritost s 5G do leta 2030. EU je seznanjena z namero Črne gore, da bo pripravljeni nacionalni načrt za širokopasovna omrežja sprejela do konca leta 2024. Poudarja, da si je treba prizadevati za uskladitev z Uredbo (EU) 2024/1309 o ukrepih za znižanje stroškov za postavitev gigabitnih elektronskih komunikacijskih omrežij, spremembi Uredbe (EU) 2015/2120 in razveljavitvi Direktive 2014/61/EU (aktom o gigabitni infrastrukturi).

EU pozdravlja dejstvo, da je Črna gora avgusta 2023 sprejela strategijo za razvoj **mobilnih komunikacijskih omrežij 5G** za obdobje 2023–2027 in v svoji strategiji za digitalno preobrazbo države za obdobje 2022–2026, ki je bila sprejeta decembra 2021, opredelila svoje strateške usmeritve za razvoj sektorja elektronskih komunikacij. EKIP je ob koncu leta 2022 na dražbi uspešno prodala spekter 5G v pasovih 700 MHz in 3 600 MHz ter ga dodelila trem večjim operaterjem. EU Črno goro spodbuja, naj upošteva svoj načrt za aktivacijo 5G v vseh občinah do konca leta 2024, pri čemer naj do leta 2026 zagotovi pokritost s 5G 50 % prebivalstva. Črno goro poziva, naj se uskladi z zbirko orodij EU za kibernetско varnost 5G in jo izvaja.

EU pozdravlja dejstvo, da je bil v okviru resornega ministrstva ustanovljen **kompetenčni urad za širokopasovne povezave** kot oddelek za širokopasovni dostop do interneta v okviru direktorata za elektronske komunikacije, poštne storitve in radijski spekter. Pozdravlja tudi dejstvo, da osebje kompetenčnega urada za širokopasovne povezave redno sodeluje na sestankih, ki jih organizira mreža kompetenčnih uradov za širokopasovne povezave EU.

Storitve informacijske družbe

EU ugotavlja, da je Črna gora na splošno usklajena s pravnim redom Unije na področju storitev informacijske družbe.

Kar zadeva storitve informacijske družbe, je EU seznanjena z razvojem na področju **upravnih zmogljivosti**, o katerem poroča Črna gora. Ugotavlja, da ima Črna gora ustrezne upravne zmogljivosti za izvrševanje pravnega reda Unije na področju storitev informacijske družbe, in jo spodbuja, naj skladno s svojimi načrti zaposli dodatno osebje in tako zapolni preostala delovna mesta.

Kar zadeva kibernetško varnost, EU ugotavlja, da je Črna gora okrepila svojo infrastrukturo za kibernetško varnost, vzpostavila in izboljšala zmogljivosti vladne skupine za odzivanje na računalniške incidente ter vzpostavila spletni portal za ozaveščanje o vprašanih kibernetške varnosti. Pozdravlja pomembne korake Črne gore za doseganje standardov in zahtev, ki jih je EU opredelila na področju kibernetške varnosti.

Črno goro spodbuja, naj v okviru svoje strategije za kibernetško varnost sprejme nov akcijski načrt, ki bo usklajen s cilji EU. Ugotavlja, da je Črna gora sprejela zakon o informacijski varnosti, katerega namen je uskladitev z Direktivo (EU) 2022/2555 o ukrepih za visoko skupno raven kibernetške varnosti v Uniji, spremembi Uredbe (EU) št. 910/2014 in Direktive (EU) 2018/1972 ter razveljavitvi Direktive (EU) 2016/1148 (direktivo NIS 2). Črno goro spodbuja, naj čim prej zagotovi popolno uskladitev s preostalimi določbami direktive NIS2.

EU pozdravlja načrte Črne gore, da po začetku veljavnosti zakona o informacijski družbi ustanovi agencijo za kibernetško varnost in tako poveča svoje zmogljivosti za kibernetško obrambo.

EU nadalje pozdravlja ustanovitev digitalne akademije. To je dobra spletna platforma za pridobivanje digitalnih in vodstvenih spretnosti javnih uslužbencev, pa tudi študentov, s čimer se izboljšujejo zmogljivosti in zmožnosti za digitalno preobrazbo v državi ter krepi digitalna ozaveščenost v družbi.

EU glede na nedavno sprejete uredbe EU na področju storitev informacijske družbe poudarja, da je treba dodatno okrepiti upravne zmogljivosti Črne gore za učinkovito izvajanje novega pravnega reda Unije na področju informacijske družbe.

EU glede na navedeno meni, da je Črna gora izpolnila zahteve glede storitev informacijske družbe iz drugega merila za zaprtje poglavij iz Skupnega stališča EU (AD 9/14 CONF-ME 5).

EU pozdravlja stalni napredek Črne gore pri usklajevanju s pravnim redom EU iz poglavja 10 na področju informacijske družbe:

Kar zadeva **podatke**, EU pozdravlja dejstvo, da se je Črna gora uradno zavezala, da bo do decembra 2026 v celoti uskladila nacionalno zakonodajo z Direktivo (EU) 2019/1024 o odprtih podatkih in ponovni uporabi informacij javnega sektorja (direktivo o odprtih podatkih). Črno goro poziva, naj svoj okvir uskladi z Uredbo (EU) 2022/868 o evropskem upravljanju podatkov in spremembi Uredbe (EU) 2018/1724 (aktom o upravljanju podatkov).

Črno goro odločno poziva, naj dokončno oblikuje novi zakon o prostem dostopu do informacij. Izreka pohvalo, da so spremembe zakona o varstvu osebnih podatkov omogočile uskladitev z ustreznim pravnim redom EU, pa tudi z mednarodnimi dokumenti in predpisi, povezanimi s področjem varstva osebnih podatkov in zasebnosti. Pohvalo izreka tudi delu Črne gore v zvezi z novo tehnološko rešitvijo v skladu z vsemi tehničnimi specifikacijami in s standardi EU na področju dostopanja do podatkov, ki jih imajo organi.

Kar zadeva **digitalno zaupanje**, EU ugotavlja, da je črnogorski zakon o elektronski identifikaciji in elektronskem podpisu, sprejet leta 2017, v celoti usklajen z Uredbo (EU) št. 910/2014 (eIDAS). Pozdravlja zavezo Črne gore, da svojo zakonodajo uskladi tudi z novim okvirom EU za digitalno identiteto, uvedenim z Uredbo (EU) 2024/1183 (eIDAS 2) o spremembi, ki velja od maja 2024, kot zahteva črnogorski program reform v okviru načrta za rast za Zahodni Balkan za obdobje 2025–2027. Pozdravlja tudi izvajanje novega sistema certifikacijskega organa.

Kar zadeva **e-upravo**, je EU seznanjena z različico zakona o e-upravi iz leta 2019, pa tudi z zakonom o elektronskih dokumentih. Pozdravlja prizadevanja Črne gore za vzpostavitev novih tehnoloških rešitev za elektronski sistem za upravljanje dokumentov in upravljanje postopka elektronskih sej vlade. Nadalje pozdravlja prizadevanja za izboljšanje sistema za elektronsko izmenjavo podatkov med registri, ki ga je treba nadgraditi. Pozdravlja tudi prizadevanja za vzpostavitev novega portala e-uprave za državljane in državljanke ter podjetja, ki naj bi bil pripravljen do konca leta 2024. Nadalje pozdravlja dejstvo, da je portal za e-plaćila začel v celoti delovati leta 2023, kar državljanom in državljkam omogoča elektronsko plačevanje upravnih taks.

Kar zadeva **interoperabilnost**, je EU seznanjena s sprejetjem nacionalnega okvira interoperabilnosti in njegovo uskladitvijo z evropskim okvirom interoperabilnosti iz leta 2017. Poudarja, da si je treba prizadevati za uskladitev z novo veljavno zakonodajo, zlasti z Uredbo (EU) 2024/903 (aktom o interoperabilni Evropi).

EU izreka pohvalo, da je zakon o elektronskem poslovanju usklajen z Direktivo 2000/31/ES o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (direktivo o elektronskem poslovanju). Pozdravlja načrte Črne gore za uskladitev z Uredbo (EU) 2022/2065 (aktom o digitalnih storitvah) in Uredbo (EU) 2022/1925 (aktom o digitalnih trgih) v okviru novega zakona o **e-trgovanju**. Črno goro poziva, naj pospeši usklajevanje z aktom o digitalnih storitvah in aktom o digitalnih trgih, da bi zagotovila predvidljivost za poslovno skupnost.

Avdiovizualna politika

Kar zadeva **avdiovizualne in medijske storitve**, je Črna gora junija 2024 sprejela celovit zakonodajni sveženj za uskladitev s pravnim redom Unije na tem področju, vključno s priporočili Sveta Evrope o evropskih standardih.

EU ugotavlja, da je zakonodaja Črne gore večinoma v skladu z Direktivo 2010/13/EU o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju avdiovizualnih medijskih storitev glede na spreminjajoče se tržne razmere (direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah), kakor je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2018/1808. Ugotavlja, da je medijska zakonodaja, ki je bila sprejeta julija 2020 in spremenjena leta 2024, usklajena z direktivo o avdiovizualnih medijskih storitvah in uvaja ustrezne pravne zaščitne ukrepe proti političnemu vmešavanju v nacionalno javno radiotelevizijo (RTCG) in Agencijo za avdiovizualne medijske storitve (AMU), ki je bila prej znana kot Regulativna agencija za elektronske medije (AEM).

EU pozdravlja dejstvo, da je AMU s sprejetjem zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah dobila nova pooblastila za reševanje dolgotrajnega izziva učinkovitosti pri uveljavljanju regulativnega okvira kot **neodvisni regulativni organ**. Ugotavlja, da ima AMU zdaj na voljo celovite instrumente za sankcioniranje, vključno s pooblastilom za nalaganje glob v primeru kršitev zakona, pa tudi okrepljene ukrepe za preprečevanje nasprotja interesov in nezdružljivosti funkcij s političnimi subjekti in reguliranim sektorjem. Ugotavlja, da pravni okvir, vzpostavljen z zakonom o nacionalni javni radioteleviziji, sprejetim junija 2024, zagotavlja predvidljivo, trajnostno in zadostno financiranje RTCG ter njeno neodvisnost.

EU spodbuja Črno goro, naj nadaljuje delo pri usklajevanju z določbami nedavno sprejete Uredbe (EU) 2024/1083 Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi skupnega okvira za medijske storitve na notranjem trgu (**evropski akt o svobodi medijev**), pri čemer naj upošteva rok za začetek njene uporabe v državah članicah EU. Pozdravlja dejstvo, da namerava Črna gora ukrepati v tej smeri.

EU ugotavlja, da je Črna gora oktobra 2023 sprejela strategijo za medije za obdobje 2023–2027 skupaj s spremljajočim akcijskim načrtom za obdobje 2023–2024.

EU pozdravlja dejstvo, da je bilo s sprejetjem zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah ponovno aktivirano sodelovanje Črne gore v medijih in medsektorskem sklopu v okviru programa **Ustvarjalna Evropa**. Pozdravlja tudi dejstvo, da je zakonodajni okvir Črne gore na področju filmske dediščine usklajen s pravnim redom Unije v tem poglavju.

EU je seznanjena z razvojem na področju **upravnih zmogljivosti**, o katerem v svojem poročilu poroča Črna gora. Ugotavlja, da se zdi, da določbe novega zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah in določbe zakona o medijih, ki so pomembne za direktivo o avdiovizualnih medijskih storitvah, zagotavljajo zadostno upravno zmogljivost za izvrševanje pravnega reda Unije na področju avdiovizualnih medijskih storitev, tudi kar zadeva regulativno neodvisnost. Nadalje je seznanjena z zavezami Črne gore, da za AMU zagotovi zadostno opremljenost in osebje, ki ga ustrezno usposobi, da bo lahko pravilno izvajalo zakonodajo na področju avdiovizualnih medijev. AMU bo tako imela zadostne upravne zmogljivosti za izvrševanje pravnega reda Unije na področju avdiovizualnih medijskih storitev, tudi kar zadeva regulativno neodvisnost.

EU glede na navedeno meni, da je Črna gora izpolnila zahteve glede avdiovizualne politike iz prvega in drugega merila za zaprtje poglavij iz Skupnega stališča EU (AD 9/14 CONF-ME 5).

EU izpostavlja pomen avdiovizualnih medijev in poudarja, da se bosta pozorno spremljala razvoj na tem področju in ustrezno izvajanje zakonodaje, da se zagotovi nadaljnja neodvisnost medijskega regulatorja, tudi v okviru poglavja 23 o svobodi medijev.

* * *

EU glede na navedeno ugotavlja, da se na tej stopnji o tem poglavju ni treba dodatno pogajati.

Spremljanje napredka pri usklajevanju s pravnim redom Unije in njegovem izvajanju se bo nadaljevalo ves čas pogajanj. EU poudarja, da bo posebno pozornost namenila spremljanju vseh navedenih posebnih vprašanj, da bi se med drugim zagotovile upravne zmogljivosti Črne gore in zmožnost države za dokončno uskladitev na vseh področjih iz tega poglavja. Posebno pozornost je treba nameniti zlasti povezavam med tem in drugimi pogajalskimi poglavji. Skladnost zakonodaje Črne gore s pravnim redom Unije in zmogljivosti za njegovo izvajanje bo mogoče dokončno oceniti šele v poznejši fazi pogajanj. EU poziva Črno goro, da stabilizacijsko-pridružitvenemu svetu poleg informacij, ki jih lahko EU zahteva za pogajanja o tem poglavju in ki jih je treba predložiti na konferenci, redno pošilja podrobne pisne informacije o napredku pri izvajanju pravnega reda Unije.

EU bo glede na navedeno po potrebi v primernem trenutku ponovno obravnavala to poglavje.

EU ugotavlja, da Črna gora v pogajalskem stališču AD 11/13 (CONF-ME 9) in njegovem dodatku AD 11/13 ADD 1 (CONF-ME 9) sprejema pravni red Unije iz poglavja 10, kakršen je bil v veljavi 12. decembra 2024. Obenem je seznanjena z njeno izjavo, da bo nadaljevala proces usklajevanja s pravnim redom Unije in da bo do datuma pristopa k Evropski uniji pripravljena za njegovo izvajanje.

EU poleg tega opozarja, da utegnejo biti med 12. decembrom 2024 in zaključkom pogajanj sprejeti novi akti pravnega reda EU.